

บทความวิชาการ

เรื่อง : แนวคิด Blue Economy กับทางเลือกที่หลากหลาย
สำหรับสังคมไทยในสังคมระหว่างประเทศ ผ่านมุมมองทฤษฎีการสร้างนิยม(Constructivism)

คำสำคัญ : ทะเล / ผลประโยชน์ทางทะเล / Blue Economy /การสร้างนิยม

“มนุษย์เกิดมาเสรี แต่ทุกหนแห่งเต็มไปด้วยพันธนาการ”
(Man is born free, and everywhere he is in chains.)

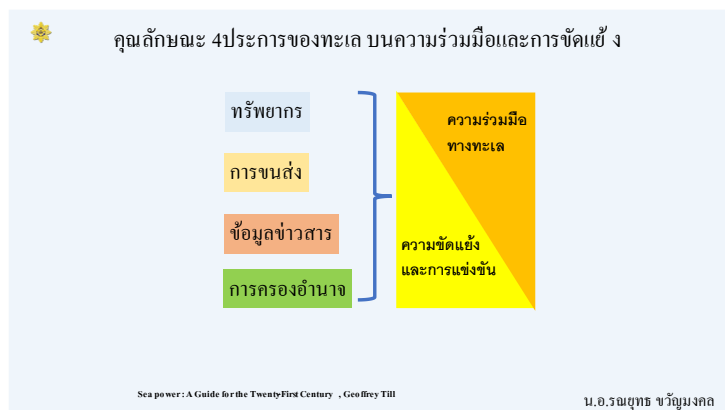
ของ-ชากส์ รูโซ, สัญญาประชาคม, เล่ม ๑.

การตระหนักรู้ของสังคมไทยต่อการนิยามความหมายใหม่ของคำว่า “ทะเล” และ “ผลประโยชน์ทางทะเล” ในสังคมระหว่างประเทศ (International Society) ตามแนวคิด Blue Economy ผ่านมุมมองทฤษฎีการสร้างนิยม จะเป็นจุดเริ่มต้นทางเลือกใหม่ของสังคมไทยที่ติดอยู่กับข้อจำกัดในทางเลือกหรือติดอยู่ในพันธนาการทางความคิด ซึ่งการตระหนักรู้ถึงทางเลือกที่หลากหลายของสังคมไทยจะนำไปสู่เสรีภาพที่จะเลือกเส้นทางที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยในสังคมระหว่างประเทศได้ โดยการตระหนักรู้ถึงทางเลือกจะเปิดโอกาสให้สังคมไทยได้นำพาให้ประเทศไทยพัฒนาความสัมพันธ์ในลักษณะความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การเมือง การสังคม การทหาร วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี บนพื้นที่ของความยั่งยืนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยควบคู่ไปกับการดูแลรักษา ระบบนิเวศของโลกอย่างยั่งยืนในสังคมระหว่างประเทศได้

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ประการแรกเพื่อแสดงให้เห็นว่า “สังคมไทยและประเทศไทยมีทางเลือกเสมอที่จะสร้างหรือนิยามความหมายใหม่ของคำว่า “ทะเล” และ “ผลประโยชน์ทางทะเล” ซึ่งการนิยามใหม่นี้จะนำไปสู่ทางเลือกในแบบต่างๆได้ โดยมีคำตอบเบื้องต้นคือ ทางเลือกของสังคมไทยใน ๓ ทิศทางคือ ทะเลและผลประโยชน์ทางทะเลในแบบHobbesian แบบLockean และ แบบKantian ซึ่งการที่สังคมไทยจะตระหนักรู้ถึงการมีทางเลือกได้นั้นจำเป็นต้องกระทำผ่านการเรียนรู้เหตุผลเชิงทฤษฎีหรือเหตุผลบริสุทธิ์ (Pure reason) ผ่านทฤษฎีการสร้างนิยม ควบคู่ไปกับการที่สังคมไทยที่จะใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้เหตุผลผ่านการปฏิบัติ (Practical reason) ซึ่งการเรียนรู้ทั้งสองประการไปพร้อมๆกันนี้ จะก่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงเหตุผลและความสำคัญของแนวคิด Blue Economy ซึ่งเป็นแนวทางการขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ควบคู่ไปกับการดูแลรักษา ระบบนิเวศของโลกได้อย่างยั่งยืนและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง โดยแนวคิดนี้ถือเป็นหน้าที่ของมวลมนุษยชาติซึ่งต่างมีส่วนร่วมเพื่อส่งมอบทะเลที่ดีให้กับมนุษยย์ในยุคต่อไปควบคู่ไปกับการส่งมอบเศรษฐกิจของโลกที่เจริญเติบโตให้กับมนุษยย์ในยุคต่อไปได้ โดยการส่งเสริมให้ตระหนักรู้ทั้งเชิงทฤษฎีและปฏิบัติดังกล่าวได้นั้นต้องกระทำในลักษณะการส่งเสริมผ่านการศึกษาให้กับประชาชนไทย โดยในประเด็นนี้เป็นวัตถุประสงค์ประการที่สองของบทความนี้

เนื้อเรื่อง

มนุษย์มีธรรมชาติเป็นสัตว์สังคม การรวมกันเป็นสังคมของมนุษย์ทำให้มนุษย์ได้เติมเต็มความสมบูรณ์ของชีวิตได้ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคมจึงมีความเป็นสภาพธรรมชาติเนื่องจากมนุษย์ต้องทำกิจกรรมร่วมกันอยู่ตลอดเวลา มนุษย์ต่างต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการให้กับสมาชิกในสังคม สังคมที่ดีในมิติหนึ่งจึงหมายถึงสังคมที่สามารถตอบสนองความต้องการที่มีอยู่ไม่จำกัดของสมาชิกในสังคมได้ และด้วยความต้องการที่ไม่จำกัดของมนุษย์ในสังคม สินค้าและบริการของสังคมหนึ่งอาจมีปริมาณและคุณภาพที่ไม่ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในสังคม เหตุผลเหล่านี้จึงเป็นที่มาของการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการหรือการค้าขายระหว่างสังคมขึ้น จากการศึกษาที่สังคมมักอยู่ห่างไกลกันจึงไม่สามารถแลกเปลี่ยนสินค้ากันได้ง่าย ซึ่งการแลกเปลี่ยนสินค้านั้นนับแต่อดีตกระทำผ่านเส้นทางคมนาคมทางบก ทะเล และอากาศในปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตาม ภายใต้ข้อจำกัดของเส้นทางคมนาคมทางบกและทางอากาศในการขนส่งสินค้าในเชิงปริมาณนั้น การขนส่งสินค้าทางทะเลเป็นเส้นทางคมนาคมที่ได้รับความนิยมของสังคมมนุษย์เนื่องจากขนส่งสินค้าได้จำนวนมากและมีค่าใช้จ่ายในการขนส่งที่ถูกกว่าทางบกและทางอากาศ(Economy of Scale) นอกจากการใช้ทะเลเป็นเส้นทางในการคมนาคมขนส่งหลักของโลกแล้ว Geoffrey Till (๒๐๐๙) ได้เสนอคุณลักษณะของทะเลเพิ่มเติมจากที่กล่าวไว้เบื้องต้นเพิ่มอีก ๓ ประการคือ ทะเลมีความเป็นพื้นที่ทรัพยากรทั้งสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต ทะเลเป็นพื้นที่ที่มนุษย์ใช้ในการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกันนับแต่อดีต และ ทะเลเป็นพื้นที่ที่แสดงให้เห็นถึงอำนาจของประเทศโดยแสดงผ่านการครอบครองพื้นที่ในทะเลตามอำนาจอธิปไตยและสิทธิอธิปไตยของแต่ละประเทศตามจารีต ฎหมายระหว่างประเทศที่สังคมระหว่างประเทศต่างยอมรับ ซึ่งคุณสมบัตินี้ ๔ ประการของทะเลนั้นก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และระหว่างสังคมมนุษย์ โดยความสัมพันธ์นั้นดำรงอยู่ใน ๒ รูปแบบคือความสัมพันธ์ในเชิงความร่วมมือต่อกันในฐานะเพื่อนหรือมิตรประเทศ และ ความสัมพันธ์เชิงลบในฐานะคู่แข่งหรือศัตรูต่อกันบนความขัดแย้งและการแข่งขันต่อกัน ตามภาพที่ ๑ : คุณลักษณะ ๔ ประการของทะเล บนความร่วมมือและการขัดแย้ง

ภาพที่ ๑ : คุณลักษณะ ๔ ประการของทะเล บนความร่วมมือและการขัดแย้ง
ที่มา : Sea power : A Guide for the Twenty-First Century , Geoffrey Till

ดังนั้นจากการศึกษาธรรมชาติของทะเลดังกล่าว ทะเลจึงถือเป็นสมบัติร่วมกันของมวลมนุษยชาติซึ่งต่างใช้ทะเลทั้งในลักษณะโดยตรงคือการใช้เป็นเส้นทางคมนาคมและการแสวงหาทรัพยากรจากทะเล กับโดยอ้อมคือการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการครองอำนาจ สังคมมนุษย์จึงได้นิยามความหมายของผลประโยชน์ที่มาจกทะเลว่า “ผลประโยชน์ทางทะเล” ซึ่งจากการนิยามคำนี้ได้ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างสังคมทั้งในเชิงบวก เชิงลบ ตามความสัมพันธ์ที่ Geoffrey Till ได้กล่าวไว้ กล่าวคือจากจุดเริ่มต้นของการนิยามความหมายของคำว่าผลประโยชน์ทางทะเลนำมาซึ่งความสัมพันธ์ในสังคมนระหว่างประเทศทั้งในเชิงความร่วมมือทางทะเลหรือเชิงความขัดแย้งแข่งขัน แต่อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ทั้ง ๒ รูปแบบก่อให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ทะเลเป็นพื้นที่ทรัพยากร ขนส่ง แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และการครองอำนาจ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของยุคล่าอาณานิคมในศตวรรษที่ ๑๖ จนถึงกลางศตวรรษที่ ๒๐ เพียงเพราะผลประโยชน์ของมหาอำนาจยุโรปในห้วงดังกล่าวล้วนมาจากอาณานิคมที่เชื่อมผ่านทะเล และผลประโยชน์ทางทะเลนี้เป็นสาเหตุหนึ่งของสงครามโลกครั้งที่ ๑ และสงครามโลกครั้งที่ ๒ จากการที่มหาอำนาจยุโรปต่างมีนโยบายกีดกันทางการค้าด้วยการตั้งกำแพงภาษีระหว่างกันและต่างแข่งขันกันล่าอาณานิคม สังคมระหว่างประเทศในห้วงดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงระเบียบโลก (World order) ที่ตั้งอยู่บนความสำคัญของทะเล และนำสังคมนระหว่างประเทศไปสู่ความรุ่งเรืองและจบลงด้วยความล่มสลายของระเบียบโลกในระบอบล่าอาณานิคมที่มีทะเลเป็นพื้นที่เชื่อมความสัมพันธ์

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ สังคมระหว่างประเทศต่างตระหนักเห็นถึงความหมายของผลประโยชน์ทางทะเลในแนวทางสุดโต่งของความโลภของแต่ละประเทศซึ่งผลลัพธ์ของความโลภนำไปสู่ความล่มสลายของสังคมนระหว่างประเทศจากการทำสงครามต่อกัน สังคมระหว่างประเทศจึงได้ร่วมกันก่อตั้งสถาบันเพื่อกำหนดระเบียบโลกใหม่ที่ทุกประเทศในสังคมนระหว่างประเทศยอมรับคือองค์การสหประชาชาติ โดยองค์การสหประชาชาติ มีวัตถุประสงค์สำคัญด้านหนึ่งคือเพื่อออกระเบียบโลกใหม่ที่มีกฎระเบียบหรือกฎหมายระหว่างประเทศสำหรับใช้อำนวยความสะดวกในการค้าขายโดยใช้แนวคิดการค้าเสรี หลีกเลี่ยงการกีดกันทางการค้าจนเป็นสาเหตุของสงครามโลกเช่นในอดีต ตลอดจนฟื้นฟูความเป็นประชาธิปไตยด้วยการให้อธิปไตยและเอกราชกับประเทศที่เป็นอาณานิคมของมหาอำนาจในยุคล่าอาณานิคม แต่อย่างไรก็ตามองค์การสหประชาชาติก็ไม่มีอำนาจในการละเมิดอธิปไตยและเอกราชของประเทศสมาชิกได้ถ้าประเทศนั้นๆจะไม่ยินยอม

แม้ว่าแนวคิดการค้าเสรีนำมาซึ่งสันติภาพของโลกและการแข่งขันทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ทุกประเทศต่างตักตวงผลประโยชน์ทางทะเล การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ จนถึงปัจจุบันนั้นจึงขึ้นอยู่กับการนำทรัพยากรมาใช้เพื่อผลิตในเชิงปริมาณโดยไม่ใส่ใจผลกระทบที่เกิดจากการผลิตในเชิงปริมาณ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของโลกกลับนำมาซึ่งความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมของโลกทั้ง บนบก ทะเลและชายฝั่ง เพียงเพื่อให้ได้ต้นทุนที่ได้เปรียบคู่แข่งทางการค้า จนในท้ายที่สุดการแข่งขันการเติบโตทางเศรษฐกิจนำมาซึ่งปัญหาโลกร้อน ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ซึ่งภัยพิบัติจากธรรมชาตินี้คงเป็นเรื่องเข้าใจยากของมนุษย์ เพราะมนุษย์ยังขาดความตระหนักรู้ เพียงเพราะปัญหาโลกร้อนเพียงเพราะปัญหานี้ไม่ใช่เรื่องใกล้ตัว แต่อย่างไรก็ตามอาจสรุป

ได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในสังคมนระหว่างประเทศตั้งอยู่บนพื้นฐานของสิ่งที่เรียกว่า “ผลประโยชน์ทางทะเล” โดยมี “ทะเล” เป็นพื้นที่เชื่อมของทุกประเทศในสังคมนระหว่างประเทศ

จากสภาพปัญหาดังกล่าวองค์การสหประชาชาติจึงได้หารือกับประเทศสมาชิก และได้กำหนดนโยบายเศรษฐกิจสีน้ำเงิน หรือ Blue Economy ขึ้น โดยเศรษฐกิจสีน้ำเงิน คือ แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน เป็นแนวทางการขับเคลื่อนให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ควบคู่ไปกับการดูแลรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน (OECD, ๒๐๑๖) ซึ่งจากการให้นิยามดังกล่าวขององค์การสหประชาชาติชี้ให้เห็นถึงความต้องการหรือเป้าหมายขององค์การสหประชาชาติที่จะดำรงการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของสังคมนระหว่างประเทศโดยไม่กระทบต่อระบบนิเวศน์ทางทะเล โดยอาจสรุปได้ว่าการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนในสังคมนระหว่างประเทศนี้ล้วนตั้งอยู่บนผลประโยชน์ของประเทศสมาชิกที่เชื่อมโยงกันผ่านทะเลที่กำลังอยู่ในสถานะเสื่อมถอยของระบบนิเวศน์ทางทะเล **ณ จุดนี้จึงมีคำถามสำคัญว่า “ผลประโยชน์ทางทะเลนั้นมันมีอยู่จริงๆในทะเลหรือเป็นเพียงสิ่งที่มนุษย์ได้สร้างมันขึ้นมาจากการมีอยู่ของทะเลตามธรรมชาติ?”**

ทฤษฎีสรรสร้างนิยมตั้งอยู่บนความเชื่อว่าความจริงหรือสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นล้วนแล้วเกิดจากการสรรสร้างขึ้นของมนุษย์ โดยสรรสร้างนิยมหมายถึงการที่มนุษย์ได้สรรสร้างหรือถูกสร้างขึ้นโดยโลกแห่งวัตถุ ซึ่งขึ้นอยู่กับพลวัต (dynamic) ของวัฒนธรรมและความรู้ของมนุษย์ ซึ่งจากความเป็นพลวัตของวัฒนธรรมและความรู้ของมนุษย์นั้นความจริงที่มนุษย์เคยเข้าใจว่าสิ่งนี้จริงหรือสิ่งนี้ดีจึงอาจเปลี่ยนแปลงได้เสมอ โดยสรรสร้างนิยม มี ๓ องค์ประกอบ ได้แก่ อัตลักษณ์ ผลประโยชน์ และปทัสถาน (Norms) ซึ่งอัตลักษณ์หมายถึงความเข้าใจและความคาดหวังในบทบาทเฉพาะที่เป็นตัวตนของบุคคลหรือสังคมน ผลประโยชน์ หมายถึง สิ่งที่บุคคลหรือสังคมนต้องการหรือเสริมแรงให้บุคคลหรือสังคมนมีพฤติกรรม ในขณะที่ปทัสถานหมายถึงความเข้าใจร่วมกันของบุคคลหรือสังคมนที่จะทำให้แสดงพฤติกรรมที่ต้องการได้ (สุธรรม รัตนโชติ, ๒๐๑๔)

Alexander Wendt (๑๙๙๒) ได้เสนอทฤษฎีสรรสร้างนิยมในเชิงทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดย Wendt ได้อธิบายว่า “โครงสร้างทางความคิดของมนุษย์ในสังคมนได้ก่อกำเนิดอัตลักษณ์ของสังคมนขึ้น ซึ่งอัตลักษณ์ของสังคมนนำไปสู่การก่ออัตลักษณ์ของประเทศ อัตลักษณ์ของประเทศนั้นได้ก่อให้เกิดผลประโยชน์ของประเทศ และก่อให้เกิดสถานะ อนาธิปไตยในสังคมนระหว่างประเทศขึ้น” ซึ่ง Wendt ได้เสนอรูปแบบอนาธิปไตยที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ภายในสังคมนระหว่างประเทศใน ๓ รูปแบบ โดยรูปแบบทั้ง ๓ นั้น คือ

- อนาธิปไตยในแบบ Hobbesian /ภายใต้โครงสร้างของอำนาจในสังคมนระหว่างประเทศซึ่งผลประโยชน์ของประเทศขึ้นอยู่กับอำนาจของประเทศนั้นๆ

- อนาธิปไตยในแบบ Lockean /ภายใต้สังคมนระหว่างประเทศที่มีกฎระเบียบที่ยุติธรรมต่อทุกประเทศซึ่งเกิดจากสถาบันระหว่างประเทศเช่น องค์การสหประชาชาติ

¹ อนาธิปไตย เป็นสถานะที่ขาดอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจากส่วนกลาง (lack of central authority) กล่าวคือ เป็นสถานะที่รัฐยึดมั่นในอำนาจ (Sovereignty) ของตนเอง และไม่ขึ้นต่อใคร สถานะดังกล่าวก่อให้เกิดรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งความขัดแย้ง (conflict) และความร่วมมือ (cooperation)

- อนาธิปไตยในแบบ Kantian /ภายใต้สังคมนระหว่างประเทศที่ทุกประเทศมีเจตน์จำนงร่วมซึ่งเกิดจากสถาบันทางความคิดร่วมกันของมวลมนุษยชาติที่ประสงค์จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติและทำหน้าที่ต่อกันในฐานะมนุษย์พึงกระทำต่อกันหรือมีหน้าที่ต่อกัน

จากความแตกต่างกันของอนาธิปไตยใน ๓ รูปแบบนั้น ล้วนเกิดจากความเชื่อพื้นฐานหรือกระบวนทัศน์ (Paradigm) ที่แตกต่างกันตามความเชื่อของมนุษย์ที่ปลูกฝังความเชื่อจากอัตลักษณ์ ผลประโยชน์ และปทัสถานของสังคมภายในประเทศและสังคมนระหว่างประเทศ

คำว่า “กระบวนทัศน์” โดย Capra (Capra ,๑๙๘๖) ได้ให้นิยามความหมายของกระบวนทัศน์ หมายถึง มโนทัศน์ (concepts) ค่านิยม (value) การรับรู้ (perceptions) และ การปฏิบัติ (practices) ที่ชุมชน (community) หนึ่งมีหรือกระทำร่วมกัน ซึ่งก่อให้เกิดวิสัยทัศน์ (vision) แห่งความเป็นจริง ที่เป็นพื้นฐานของการจัดระบบตนเองของชุมชน โดยกระบวนทัศน์จะเป็นพื้นฐานในการนิยามความหมายของคำต่างๆเช่น “ทะเล” “ผลประโยชน์ทางทะเล” “อำนาจ” “อัตลักษณ์” “จริยธรรมที่กำกับการเลือกอย่างมีเหตุผล” จนนำไปสู่รูปแบบของพฤติกรรมที่แสดงออกของแต่ละประเทศในสังคมนระหว่างประเทศในที่สุด รูปแบบความสัมพันธ์นี้แสดงผ่านภาพที่ ๒ ทฤษฎีภูเขาน้ำแข็งของ Spencerในมิติของกระบวนทัศน์กับพฤติกรรมในมุมมองของ Capra

ภาพที่ ๒ ทฤษฎีภูเขาน้ำแข็งของ Spencerในมิติของกระบวนทัศน์กับพฤติกรรมในมุมมองของ Capra

จากความเชื่อของมนุษย์และความเชื่อของสังคมหรือกระบวนทัศน์ได้นิยามความหมายของคำต่างๆให้ความหมายที่แตกต่างกันไปตามกระบวนทัศน์นั้นๆ รวมถึงหลักการในการใช้เหตุผลที่ย่อมต้องสอดคล้องกับความเชื่อ - ชุดมโนทัศน์ของคำต่างๆ จนนำไปสู่พฤติกรรมของประเทศและกลายเป็นอัตลักษณ์ของประเทศไปในท้ายที่สุดนั้น โดยสามารถสังเคราะห์ตารางความสัมพันธ์โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนทัศน์ ซึ่งจะเป็ปัจจัยที่นิยามความหมายของชุดคำเหล่านี้คือ อำนาจทางเศรษฐกิจของประเทศ - อัตลักษณ์ของประเทศ - ทะเล - ผลประโยชน์ทางทะเล ซึ่งชุดคำเหล่านี้จะนำไปสู่การเลือกอย่างมีเหตุผลผ่านจริยธรรมตามความเชื่อ จนนำไปสู่การกระทำผ่านการแสดงออกในสังคมนระหว่างประเทศ ซึ่งการกระทำผ่านการแสดงออกในสังคมนระหว่างประเทศ ในรูปแบบซ้ำกันของประเทศจะกลายมาเป็นพฤติกรรมของประเทศนั้นๆในที่สุด ซึ่งมีรายละเอียดตาม ตาราง ๓ ทางเลือกของมนุษยชาติตามแนวคิดของสรรสร้างนิยมดังนี้

ตาราง ๓ ทางเลือกของมนุษยชาติตามแนวคิดของสรรสร้างนิยม

หัวข้อ	Hobbesian	Lockean	Kantian
กระบวนทัศน์ Paradigm	สังคมนระหว่างประเทศ ปราศจากรัฐบาลโลกในการควบคุมดูแลสังคมนระหว่างประเทศตั้งอยู่บนความขัดแย้งแข่งขัน (อนาธิปไตยคือเหตุ)	สังคมนระหว่างประเทศ เป็นสภาวะที่ขาดความเชื่อมั่นต่อกันในความร่วมมือกันในสังคมนระหว่างประเทศ (อนาธิปไตยคือเหตุ)	อนาธิปไตยคือผลของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและสังคมนระหว่างประเทศ
Concept “อำนาจทางเศรษฐกิจในสังคมนระหว่างประเทศ”	อำนาจของทางเศรษฐกิจของประเทศในสังคมนระหว่างประเทศนั้นเป็นหลักประกันของประเทศที่นำไปสู่สันติภาพของประเทศ	อำนาจที่มาจากความร่วมมือกับทุกประเทศผ่านสถาบันทางเศรษฐกิจในสังคมนระหว่างประเทศนำไปสู่สันติภาพของประเทศและของสังคมนระหว่างประเทศ	อำนาจและเศรษฐกิจในสังคมนระหว่างประเทศนั้นเป็นสิ่งที่มีมนุษย์สรรสร้างขึ้น การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสันติภาพ มาจากความตระหนักรู้ของมนุษย์หรือจากจิตสำนึกต่อการให้ความสำคัญต่อกิจการระหว่างประเทศ
อัตลักษณ์ของประเทศ	มีอยู่แล้วในธรรมชาติในรูปของ “ประเทศ”	มีอยู่แล้วในธรรมชาติในรูปของ “ประเทศ”	เกิดจากอัตลักษณ์ของมนุษย์ อัตลักษณ์ของสังคมนภายในประเทศ และเกิดจากการตีค่า อัตลักษณ์ของสังคมนระหว่างประเทศที่ต่างก็มีอิทธิพลซึ่งกันและกันจนทำให้ก่อเกิดการสร้างอัตลักษณ์ของประเทศขึ้นมา
ทะเล	อัลเฟรด เทเยอร์ มาฮาน มองว่าทะเลเป็นทางหลวงขนาดใหญ่ (great highway) หรือพื้นที่เปิดโล่งร่วมกัน (wide common) ที่	เจฟฟรีย์ ทิลล์ ให้ความหมายของทะเลว่าเป็นพื้นที่ซึ่งมีนัยสำคัญต่อบทบาทของกองทัพเรือ ๔ ประการ ได้แก่ ทะเลเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ทะเลเป็นเส้นทางในการขนส่งและแลกเปลี่ยน	ทะเลคือสมบัติของมวลมนุษยชาติ ซึ่งต่างได้รับผลประโยชน์และรับอิทธิพลจากทะเลไม่ทางตรงก็ทางอ้อม ได้แก่ ทะเลเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ทะเลเป็นเส้นทางในการขนส่งและแลกเปลี่ยนทางการค้า ทะเลเป็นตัวเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารและเผยแพร่

หัวข้อ	Hobbesian	Lockean	Kantian
	ประเทศต่าง ๆ ใช้ร่วมกัน (Mahan, ๑๘๙๔)	ทางการค้า ทะเลเป็นตัวเชื่อมโยงข้อมูล ข่าวสารและเผยแพร่ความคิดริเริ่มใหม่ และทะเลเป็นสื่อกลางในการแผ่ขยาย อำนาจ (Geoffrey, ๒๐๐๙).	ความคิดริเริ่มใหม่ และทะเลเป็นสื่อกลางในการแผ่ขยาย อิทธิพลระหว่างรัฐ ระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ (interest groups) และระหว่างองค์การข้ามชาติ (transnational organizations) ในเมื่อทะเลเป็นสมบัติของมวล มนุษยชาติ ทะเลจึงเป็นพื้นที่การเรียนรู้ร่วมกันของมวล มนุษยชาติในด้านความร่วมมือระหว่างกันผ่านจิตสำนึก ความเป็นมนุษย์ (humanity) ความมั่นคงของมนุษย์ (human security) และ ความเป็นพลเมืองโลก (cosmopolitanism) เพื่อส่งผ่านให้กับมนุษย์ในยุค ต่อไป
ผลประโยชน์ ทางทะเล	มีอยู่ในธรรมชาติ	มีอยู่ในธรรมชาติ	เป็นสิ่งที่สรรสร้างขึ้นของมนุษย์ สังคม และ ประเทศ
Theories	ทฤษฎีดุลแห่งอำนาจ ²	ทฤษฎีสถาบัน ³	สันติภาพถาวรของคานท์

² ทฤษฎีดุลแห่งอำนาจ (Balance Of Power) เป็นการอธิบายพฤติกรรมที่รัฐต่างๆ พยายามถ่วงดุลอำนาจ เพื่อไม่ให้มีประเทศหนึ่งประเทศใดมีอำนาจเหนือ
ตน ซึ่งจะทำให้สามารถธำรงรักษาความมั่นคงและสันติภาพของ ระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ วิธีการที่ใช้มีหลายรูปแบบ เช่น การสะสมกำลังอาวุธ
การสร้างความเข้มแข็งทางทหาร เป็นต้น (Waltz, 1979)

³ ทฤษฎีสถาบันเป็นแนวคิดที่ใช้อธิบายชีวิตทางสังคมการเมือง ภายใต้กรอบความคิดว่าพฤติกรรมของมนุษย์หรือตัวแสดงทางการเมืองต่าง ๆ จะถูกกำหนด
และกำกับโดยบริบทเชิง “สถาบัน” ที่คอยจัดความสัมพันธ์ที่มีอยู่ในสังคม ซึ่งสถาบันจะมีกฎ ระเบียบ กติกา และบรรทัดฐานบางอย่างในการกำกับมนุษย์ใน
สังคม และมนุษย์จะแสดงพฤติกรรมผ่านสถานภาพและบทบาทของตัวเอง

หัวข้อ	Hobbesian	Lockean	Kantian
Rational Choice	เลือกบนพื้นฐานของผลประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ/Relative Gain (ประโยชน์นิยม/มิลล์) ⁴ (Mill, 1957)	เลือกบนพื้นฐานของผลประโยชน์เชิงสัมบูรณ์ /Absolute Gain (ประโยชน์นิยม/มิลล์) (Mill, 1957)	- (ไม่ได้ใช้แนวทางเลือกจากความสมเหตุสมผล แต่ใช้จิตสำนึกของมนุษย์ที่พึงกระทำต่อกันเป็นหลักในการตัดสินใจ)
การเลือกผ่านจิตสำนึกของมนุษย์	- (ไม่มีเพราะใช้ประโยชน์เป็นหลักในการเลือก แม้ว่าจะมีการกระทำทางศีลธรรมอยู่บ้างแต่ไม่ถูกนำมาคิด)	- (ไม่มีเพราะใช้ประโยชน์เป็นหลักในการเลือก แม้ว่าจะมีการกระทำทางศีลธรรมอยู่บ้างแต่ไม่ถูกนำมาคิด)	ใช้ความตระหนักรู้ของมนุษย์(Human Awareness) หรือจิตสำนึก(Consciousness)และบทบาทที่มีความสำคัญต่อกิจการระหว่างประเทศผ่านพลังความคิด (ไม่ใช่พลังวัตถุจากอำนาจและสถาบัน) (หน้าที่นิยม /จริยศาสตร์ของคานท์) ⁵
พฤติกรรมของประเทศ	แสวงหาอำนาจ	แสวงหาความร่วมมือผ่านสถาบันระหว่างประเทศ/องค์การสหประชาชาติ	แสวงหาการเปลี่ยนผ่านสู่สันติภาพที่ยั่งยืนผ่านจิตสำนึกของมนุษย์ในฐานะหน้าที่ของมนุษย์ที่พึงกระทำต่อกัน

⁴ ประโยชน์นิยม พิจารณาผลของการกระทำมากกว่าหลักการหรือเจตนา แต่ผลของการกระทำนั้นจะต้องเป็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับส่วนรวมหรือสังคมให้มากที่สุด ซึ่งทัศนะของมิลล์ กล่าวว่า การกระทำที่ดีนั้นเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความสุขมากที่สุดกับคนจำนวนมากที่สุด ความสุขถือเป็นเกณฑ์ตัดสินการกระทำว่าการกระทำนั้นถูกหรือผิด ผู้กระทำจะต้องวางตัวเป็นกลางโดยให้ความสำคัญกับประโยชน์ของตนเองเท่ากับประโยชน์ของส่วนรวม

⁵ จริยศาสตร์ของคานท์ คานท์เชื่อว่าสิทธิในการกำหนดตนเองของบุคคลและของรัฐเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่สุดที่ไม่อาจละเมิดได้ ซึ่งความคิดนี้มีฐานจากความคิดที่ว่ามนุษย์แต่ละคนมีอิสระทางศีลธรรมที่สามารถตัดสินใจด้วยตนเอง โดยอาศัยเหตุผลเชิงปฏิบัติ (practical reason) ด้วยเหตุนี้ บุคคลหนึ่งจึงไม่มีสิทธิปฏิบัติต่อบุคคลหนึ่งในฐานะที่เป็นเพียงเครื่องมือ (means) เพื่อบรรลุเป้าหมายบางอย่างของตน แต่ต้องเคารพบุคคลอื่นในฐานะที่เขาเหล่านั้นคือเป้าหมายในตัวเอง (end) ซึ่งหมายถึงการให้เขามีอิสระในการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวเอง (Kant, ๑๙๖๙)

จากตาราง ๓ ทางเลือกของมนุษยชาติตามแนวคิดของสรสร้างนิยมนั้นเป็นการแสดงให้เห็นถึงทางเลือก ๓ ทางที่มนุษย์สามารถเลือกได้ โดยทางเลือกในแบบที่ Hobbesian นั้นเป็นทางเลือกที่ไม่สมเหตุสมผลเพราะทางเลือกนี้เคยนำสังคมระหว่างประเทศไปสู่สงครามโลกครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ ดังนั้นเพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ในเรื่องสันติภาพที่มั่นคงยั่งยืนในสังคมระหว่างประเทศด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจโลกควบคู่ไปกับการดูแลรักษาระบบนิเวศของโลกอย่างยั่งยืนได้นั้น อนาคตในแบบ Lockean และ Kantian จึงเป็นคำตอบที่สมเหตุสมผลต่อการเลือก ซึ่งคำตอบดังกล่าวมาน่าสนใจคำถามใหม่ที่ว่า “แล้วทางเลือกใดละดีที่สุดสำหรับมนุษย์ ?” ซึ่งเมื่อพิจารณาอนาคตในแบบ Lockean แล้วเป็นเรื่องของความเชื่อที่ต้องพึ่งพิงสถาบันซึ่งเป็นโครงสร้างทางวัตถุเช่นองค์การสหประชาชาติ เป็นต้น โดยสถาบันนั้นเป็นปัจจัยภายนอกซึ่งไม่มีอำนาจใดๆมาควบคุมแต่เป็นเพียงโครงสร้างที่อาศัยการร่วมมือกันภายในระบบระหว่างประเทศ และความเชื่อลักษณะนี้ยังคงยึดโยงกับผลประโยชน์ทางทะเลซึ่งอาจจะนำไปสู่ความขัดแย้งในอนาคตได้ กล่าวคือสถาบันเชิงโครงสร้างทางวัตถุที่ยึดกับผลประโยชน์ทางทะเลจึงเป็นปัจจัยที่มนุษย์ไม่สามารถควบคุมให้ยั่งยืนได้ แต่สำหรับแนวคิดในแบบ Kantian ใช้โครงสร้างทางความคิดของมนุษย์ผ่านพลังความคิดและความตระหนักรู้ของมนุษย์ในฐานะที่เป็นมนุษย์ ผ่านสังคมภายในประเทศ ออกสู่สังคมระหว่างประเทศ สะท้อนอัตลักษณ์ใหม่ของประเทศ ก่อสังคมระหว่างประเทศในแบบใหม่ที่มีสันติภาพที่มั่นคงยั่งยืน มีเศรษฐกิจที่เติบโตไปกับการดูแลรักษาระบบนิเวศของโลกอย่างยั่งยืนเป็นแรงขับ ดังนั้นโครงสร้างทางความคิดดังกล่าวถือว่าเป็นปัจจัยภายในของมนุษย์และสังคมภายในประเทศโดยไม่ขึ้นกับปัจจัยภายนอกใดๆ จากเหตุผลดังกล่าวอนาคตในแบบ Kantian จึงเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด และข้อสรุปนี้นำมาสู่การตั้งคำถามใหม่ที่ว่า “การส่งเสริมพลังความคิดและความตระหนักรู้ภายในมนุษย์และสังคมมนุษย์ในแบบ Kantian จะใช้เครื่องมือใด? คำตอบของคำถามดังกล่าวอยู่การศึกษาเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้สันติภาพของมนุษย์ ด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจโลกควบคู่ไปกับการดูแลรักษาระบบนิเวศของโลกอย่างยั่งยืน

จากความหมายของ การศึกษา (Education) หมายถึงกระบวนการทางสังคมที่จัดตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาความสามารถด้านต่าง ๆ รวมทั้งทัศนคติและพฤติกรรมอื่น ๆ ตามค่านิยมและคุณธรรมในสังคม (Good, ๑๙๗๓) การศึกษาจึงเป็นเรื่องของการจัดการทางสังคมโดยมีความหมายแตกต่างกับการเรียนรู้ซึ่งเป็นเรื่องของผู้เรียน จากความหมายการศึกษาดังกล่าวนี้นี้ชี้ให้เห็นความสำคัญของการศึกษาที่จะกำหนดทิศทางของสังคมไปในแนวทางที่สังคมต้องการ ดังนั้นนโยบาย Blue Economy ขององค์การสหประชาชาติจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้จริงนั้นจำเป็นต้องส่งเสริมการศึกษาให้กับสังคมระหว่างประเทศโดยกระทำการส่งเสริมการศึกษาในทุกประเทศให้เกิดการตระหนักรู้ถึงความสำคัญโดยมีการปฏิบัติของทุกประเทศที่มีแรงขับเคลื่อนจากสังคมภายในประเทศควบคู่ไปด้วยกัน สำหรับสังคมไทยนั้นควรเริ่มจากการกำหนดนโยบายด้านการศึกษาที่มุ่งส่งเสริม Blue Economy ใน ๓ ประการคือ

- นโยบายการส่งเสริมให้สังคมไทยเกิดความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของ Blue Economy ที่ทำให้ทุกคนมีความสุขจากการมีสันติภาพในสังคมระหว่างประเทศ และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ บนพื้นฐานของความมั่นคงด้านสภาพแวดล้อมทางทะเลที่ดีและยั่งยืน

- นโยบายการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถาบันด้านความมั่นคง รวมถึงสถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศเพื่อให้เกิดความร่วมมือกันทั้งทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางทะเล ระบบนิเวศน์ทางทะเล บนพื้นฐานของผลประโยชน์ของสังคมระหว่างประเทศ และ ในฐานะมนุษย์ที่ต่างใช้ประโยชน์จากทะเลจึงมีหน้าที่ปกป้องทะเลเพื่อส่งมอบให้มนุษย์ในรุ่นต่อไป

- นโยบายการส่งเสริมบทบาทของกองทัพเรือเพื่อรองรับต่อนโยบาย Blue Economy ในฐานะเครื่องมือในการดูแลความมั่นคงและรักษาผลประโยชน์ทางทะเลของประเทศตลอดจนผลประโยชน์ของสังคมระหว่างประเทศ และ ในฐานะกองทัพเรือเป็นองค์กรความมั่นคงทางทะเลที่ประกอบขึ้นจากมนุษย์ซึ่งต่างทำหน้าที่ปกป้องทะเลเพื่อส่งมอบให้มนุษย์ในรุ่นต่อไป

สรุป

ประเทศไทยมีทางเลือกเสมอที่จะสรรสร้างทิศทางในอนาคตทางเศรษฐกิจของไทยให้ตั้งอยู่บนพื้นฐานการเจริญเติบโตที่ยั่งยืนโดยยังคงรักษาระบบนิเวศน์ทางทะเลเพื่อส่งมอบให้กับมนุษย์ในยุคต่อไปได้ ซึ่งเป็นไปตามนโยบาย Blue Economy ขององค์การสหประชาชาติที่ทุกประเทศสมาชิกในสังคมระหว่างประเทศต่างยอมรับและให้การสนับสนุนนโยบายดังกล่าว สำหรับ ๓ ทางเลือกของประเทศไทยในแบบ Hobbesian Lockean และ Kantian นั้น ทางเลือกในแบบ Lockean ซึ่งยึดโยงกับผลประโยชน์ทางทะเลของสังคมระหว่างประเทศจากนโยบาย Blue Economy จึงเป็นทางเลือกที่สมเหตุสมผลต่อประเทศไทย เช่นเดียวกับทางเลือกในแบบ Kantian ที่สละความสำคัญของผลประโยชน์ทางทะเลของสังคมระหว่างประเทศออกไปแต่ให้ยึดเอาเจตน์จางร่วมซึ่งเกิดจากสถาบันทางความคิดร่วมกันของมวลมนุษยชาติซึ่งต่างมีหน้าที่พึงกระทำต่อกันในฐานะมนุษย์เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวแทนผลประโยชน์ทางทะเลก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สมเหตุสมผลต่อประเทศไทยด้วยเช่นกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบกันในประเด็นถึงความยั่งยืนและแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการด้านจิตใจของมนุษย์เป็นเกณฑ์ในการประเมินแล้ว ทางเลือกในแบบ Kantian จะเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด เพราะลดปัจจัยความขัดแย้งที่มาจากผลประโยชน์ทางทะเลออกไปและเป็นทางเลือกที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการในฐานะมนุษย์ที่ก้าวผ่านการให้ความสำคัญของผลประโยชน์ทางทะเลสู่ความสำคัญด้านจิตใจในฐานะมนุษย์ที่พึงกระทำ อย่างไรก็ตามจากสถานะในปัจจุบันที่สังคมระหว่างประเทศต่างยึดโยงกันผ่านผลประโยชน์ทางทะเลของสังคมระหว่างประเทศได้นั้นชี้ให้เห็นถึงพัฒนาการของสังคมระหว่างประเทศที่พัฒนาก้าวขึ้นมาในอีกระดับตามทางเลือกในแบบ Lockean แล้ว ดังนั้นเป้าหมายของพัฒนาการในลำดับต่อไปสังคมระหว่างประเทศจึงควรทำอย่างค่อยเป็นค่อยไปในทิศทางที่มุ่งสู่ทางเลือกในแบบ Kantian ที่สละทิ้งความสำคัญของผลประโยชน์ออกไป พัฒนาการของสังคมระหว่างประเทศเกิดจากการศึกษาเรียนรู้บทเรียนจากความผิดพลาดในอดีตที่ก่อให้เกิดสงครามโลก ดังนั้นการส่งเสริมการศึกษานโยบาย Blue Economy ในสังคม

ระหว่างประเทศและสังคมในแต่ละประเทศจึงเป็นความสำคัญประการแรกควบคู่ไปกับการส่งเสริมนโยบายดังกล่าวในเชิงปฏิบัติซึ่งเป็นความสำคัญประการที่สอง

อ้างอิง

สุธรรม รัตน์โชต. (๒๐๑๔). *Constructivism : An International Relations Perspective* ทัศนศึกษานิยม มุมมองจากความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal Volume 7 Number 4 January – June 2014.

ชยพล ศรีวิลาศ. 2012. ทัศนศึกษานิยมแห่งอำนาจ (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://portal.in.th/peace-strategy/pages/4695/> . 5 กันยายน 2555

Capra, F. (1986). *The Concept of Paradigm and Paradigm Shift*. *Journal of Consciousness and Change*, 9, 11-17.

Geoffrey, T. (2009). *Seapower: A Guide for the Twenty-first Century*: Published June 21, 2018 by Routledge 476 Pages 57 B/W Illustrations

Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hill Book.

John Stuart Mill, (1957) “Utilitarianism”, in *Ethical Theories : A Book of Reading*, ed., A. I. Melden,

Immanuel Kant. (1969). *The Moral Law, translated and analyzed* by H.J. Paton London:

Immanuel Kant. (1991). *Toward Perpetual Peace. in edited by H. Reiss. Kant: Political Writings*, 2nd. Cambridge University Press.

Keohane, Keohane and Nye, Joseph. (2001) . *Power and Interdependence*. New York : Longman

Mahan, Alfred Thayer (1894). *The influence of sea power upon history, 1660–1783 (6th ed.)*. (Boston: Little, Brown, and company)

OECD (2016), *The Ocean Economy in 2030*, OECD Publishing, Paris, <https://dx.doi.org/10.1787/9789264251724-en>.

Peters, B. Guy. (2005). *Institutional Theory in Political Science: the ‘New Institutionalism’*. New York: Continuum

Waltz, Kenneth. (1979). *Theory of International Politics*. London: Addison-Wesley.

Wendt, Alexander (1992) *Anarchy is what States Make of It: the Social Construction of Power Politics*, *International Organization* 46, no. 2 (Spring 1992) Continuum International Publishing Group.